

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Ενότητα 1^η : Εισαγωγή στη Φιλοσοφία

Ρένια Γασπαράτου

Σχολή Ανθρωπιστικών & Κοινωνικών Επιστημών

Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης & της Αγωγής στην Προσχολική
Ηλικία

Ρ. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Περιεχόμενα ενότητας

- Τι είναι φιλοσοφία;
- Γιατί να ασχοληθούμε με τη φιλοσοφία;
- Ποια η σχέση της φιλοσοφίας με την επιστήμη
- Ποια η σχέση της φιλοσοφίας με την ιστορία της
- Τι θα κάνουμε φέτος στο μάθημα “Εισαγωγή στη Φιλοσοφία”;

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Σκόπιοι ενότητας

- να συζητήσουμε τι είναι φιλοσοφία
- να συζητήσουμε τι θα κάνουμε στο μάθημα
- να συζητήσουμε ποιό είναι το χαρακτηριστικό γνώρισμα των ερωτημάτων της φιλοσοφίας, ποιοι είναι οι κλάδοι της και ποια είναι η σχέση της με τις επιστήμες & την ιστορία

Ρ. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Φιλοσοφία

- Τι είναι αυτό;
- γιατί να το κάνουμε;

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

- **γιατί να ασχοληθούμε με τη φιλοσοφία;**
 - για να μάθουμε να σκεφτόμαστε
 - για να συζητήσουμε σημαντικά ερωτήματα

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

- **γιατί να ασχοληθούμε με τη φιλοσοφία;**
- για να μάθουμε να σκεφτόμαστε
 - “Σκέφτομαι”:
 - αναλογίζομαι κάθε πιθανή εναλλακτική περίπτωση
 - βρίσκω τα υπέρ και τα κατά της κάθε μίας
 - αποφασίζω αξιολογώντας τις επιλογές μου

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

- **γιατί να ασχοληθούμε με τη φιλοσοφία;**
 - για να μάθουμε να σκεφτόμαστε
 - Για κάθε πιθανό ισχυρισμό (ή θέση)
 - δίνω επιχειρήματα
 - ζητώ επιχειρήματα απ' τους άλλους
 - αξιολογώ τα επιχειρήματα πριν αποφασίσω

- **και είναι αυτό Φιλοσοφία;**
- Το επιχείρημα είναι το βασικό εργαλείο της φιλοσοφίας, αλλά και όλων των υπολοίπων επιστημών και της σκέψης γενικότερα
- Στη φιλοσοφία χρησιμοποιούμε επιχειρήματα για να απαντήσουμε φιλοσοφικά ερωτήματα
- Στη φιλοσοφία προσπαθούμε να θυμόμαστε πάντα και την μεγάλη εικόνα: το επιχείρημα πρέπει να συνοδεύεται από όραμα, να έχει σημασία για τη ζωή μας

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

- **ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΈΝΑ “ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ”;**
 - παραδείγματα φιλοσοφικών ερωτημάτων;
 - “γενικά” ή “ανοικτά” ερωτήματα
 - “δεν μπορούν να απαντηθούν από το google ή από ένα πείραμα”
 - απασχολούν όλους μας σε κάποιες στιγμές της ζωής μας
 - δεν έχουν τελειωτική απάντηση
 - προσφέρονται για την εξάσκηση της σκέψης

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

- **ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΈΝΑ “ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ”;**

δεν υπάρχει *μία* τελειωτική απάντηση, όμως:

- δεν είναι όλες οι απαντήσεις εξίσου καλές
- υπάρχουν απαντήσεις που είναι (τελείως) λάθος!

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

- **οι βασικές κατηγορίες φιλοσοφικών ερωτημάτων**
- μεταφυσικά ή οντολογικά ερωτήματα: *τι υπάρχει;*
- γνωσιολογικά ερωτήματα: *τι μπορώ να γνωρίσω;*
- “πρακτικά” ερωτήματα (περί ηθικής, πολιτικής, αισθητικής): *πώς πρέπει να πράττω;*

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

- **ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΣΧΕΣΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ;**

Η φιλοσοφία “πριν ή μετά την επιστήμη”:

- διασαφηνίζει επιστημονικές έννοιες
- αξιολογεί επιστημονικές μεθόδους
- θέτει ερωτήματα
- συνδέει πορίσματα διαφορετικών επιστημών
- ερμηνεύει αποτελέσματα
- εμπνέεται από την επιστήμη

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

- **Ποια είναι η σχέση της φιλοσοφίας με την ιστορία (της);**
 - διαχρονικότητα των φιλοσοφικών προβλημάτων, αλλά διαφορά στην έμφαση:
 - Προσωκρατικοί: μεταφυσικά ερωτήματα για τη σύσταση του κόσμου
 - Κλασική Αθήνα: ηθική, πολιτική, (γνώση) στην αναζήτηση του *καλού πολίτη*
 - Ελληνιστικοί χρόνοι: παρηγοριά
 - Μεσαίωνας: θεολογικά ερωτήματα
 - Διαφωτισμός & νεότεροι χρόνοι: γνωσιολογία (και πολιτική)
 - 20ος αιώνας: επιστήμη, γλώσσα, νους

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

- **τι θα κάνουμε εδώ φέτος;**

... ό,τι κάνουν οι φιλόσοφοι

- θα διασαφηνίσουμε έννοιες
- θα προσπαθήσουμε να αιτιολογήσουμε πεπιοθήσεις
- θα προσπαθήσουμε να συνδέσουμε γνώσεις
- θα αξιολογήσουμε ιδέες και απόψεις
- θα αναδείξουμε αξίες που νοηματοδοτούν τον κόσμο γύρω μας

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

- **τι θα κάνουμε εδώ φέτος;**

σε κάθε μάθημα:

- ένα φιλοσοφικό ερώτημα
- πολλές ενδεχόμενες απαντήσεις
 - διασάφηση, επεξήγηση, κατανόηση
 - έλεγχος

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

- **οι κανόνες του μαθήματος**

- αφήνουμε τη “φυσική στάση” για τον κόσμο έξω από την πόρτα
- προσπαθούμε να κατανοήσουμε το πρόβλημα και τις θέσεις που διατυπώνονται
- ελέγχουμε τις απόψεις που διατυπώνονται
- ακούμε τους άλλους & μιλάμε στους άλλους με σεβασμό
- παίζουμε τον “συνήγορο του διαβόλου”

• οι στόχοι του μαθήματος

- να μάθουμε να ακούμε τους άλλους
- να μάθουμε να επιχειρηματολογούμε
- να μάθουμε να αξιολογούμε επιχειρήματα
- να εξοικειωθούμε με θεμελιώδη φιλοσοφικά προβλήματα
- να μάθουμε βασικές φιλοσοφικές θεωρίες & έννοιες

μαθαίνω να συζητώ =
μαθαίνω να σκέφτομαι

μαθαίνω φιλοσοφία

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

- **Θέματα για συζήτηση**

- γιατί να διδαχθεί φιλοσοφία ένας μελλοντικός εκπαιδευτικός;

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

• Πηγές & βιβλιογραφικές προτάσεις

Βιρβιδάκης, Σ. (χχ.). *Εισαγωγή στη φιλοσοφία*. Πανεπιστημιακές σημειώσεις, ΜΙΘΕ, Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Γασπαράτου, P. (2013). *Εισαγωγή στη Φιλοσοφία*. Σημειώσεις Πανεπιστημιακών Παραδόσεων. ΤΕΕΑΠΗ, Πανεπιστήμιο Πατρών.

Gaarder, J. (1994). *Ο Κόσμος της Σοφίας*. Εκδόσεις Λιβάνη.

Nagel, T. (1989). *Θεμελιώδη φιλοσοφικά προβλήματα*. Αθήνα: Εκδόσεις Σμίλη.

Σαμπατέρ Φ. (2003). *Οι ερωτήσεις της ζωής*. Εκδόσεις Αίολος.

Warburton, N. (2010). *Φιλοσοφία: τα βασικά*. Αθήνα: Εκδόσεις Αρσενίδη.

Ρ. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Τέλος Ενότητας

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου της διδάσκουσας.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Πατρών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Αναφοράς

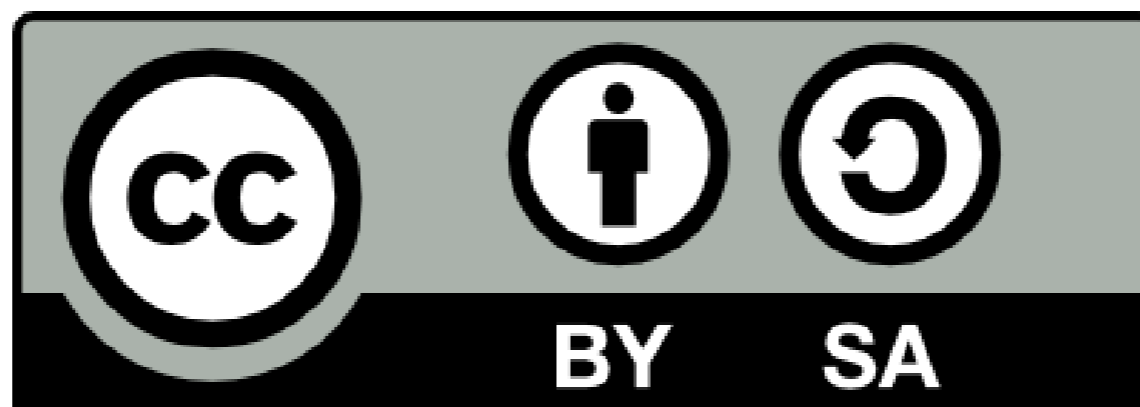
- Copyright Πανεπιστήμιο Πατρών, Σχολή Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών, Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Ρένια Γασπαράτου, «Εισαγωγή στη Φιλοσοφία». Έκδοση: 1.0. Πάτρα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <https://eclass.upatras.gr/courses/PN1476/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση.

Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Σύμφωνα με αυτήν την άδεια ο δικαιούχος σας δίνει το δικαίωμα να:

Μοιραστείτε — αντιγράψετε και αναδιανέμετε το υλικό

Προσαρμόστε — αναμείξτε, τροποποιήστε και δημιουργήστε πάνω στο υλικό για κάθε σκοπό

Υπό τους ακόλουθους όρους:

Αναφορά Δημιουργού — Θα πρέπει να καταχωρίσετε αναφορά στο δημιουργό , με σύνδεσμο της άδειας

Παρόμοια Διανομή — Αν αναμείξετε, τροποποιήσετε, ή δημιουργήσετε πάνω στο υλικό, πρέπει να διανείμετε τις δικές σας συνεισφορές υπό την ίδια άδεια όπως και το πρωτότυπο